

Меншік иесі және баспагер:
«Қазақстан Республикасының
Заңнама институты» ММ
2006 жылдан бастап шығады
Журналдың материалдары
www.iz.adilet.gov.kz
сайтында орналастырылған
Заң ғылымдары бойынша
диссертациялардың негізгі ғылыми
нәтижелерін жариялауға арналған
басылымдар тізіліміне енгізілген
(ҚР БҒМ БҒСБК 30.05.2013 ж.
№894 бұйрығы)

Редакциялық кеңес құрамы
Сәрпеков Р.Қ. (Астана, Қазақстан) –
(төраға)
Абайділдинов Е.М. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Абызов Р.М. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Белых В.С. – з.ғ.д. (Екатеринбург,
Ресей)
Губин Е.П. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Борчашвили И.Ш. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Мельник Р.С. – з.ғ.д. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Муромцев Г.И. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Рахметов С.М. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Малиновский В.А. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Шерубай Құрманбайұлы – ф.ғ.д.
(Астана, Қазақстан)

Редакциялық алқа құрамы
Құлжабаева Ж.О. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан) – (төраға)
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – ҚР еңбек сіңірген
мәдениет қайраткері (Астана,
Қазақстан)
Байниязова З.С. – з.ғ.к. (Саратов,
Ресей)
Қазбаева Ә.Ғ. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Казиев З.Ғ. – з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)
Қоныс В.Т. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Кулиспаева М.Ж. – PhD (Астана,
Қазақстан)
Мұшанов Т.Е. (Астана, Қазақстан)
Нұрғазинов Б.Қ. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Нұрмағамбетов Р.Ғ. – PhD (Қостанай,
Қазақстан)
Рахымбердин К.Х. – з.ғ.д. (Өскемен,
Қазақстан)
Тегізбекова Ж.Ч. – з.ғ.к. (Бишкек,
Қырғызстан)
Тілембаева Ж.О. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)

Журнал редакциясы
Колтубаева Г.Б.
Ермек А.Б.
Ердешева Д.Т.
Жұмагелдина Б.Ж.
Байленова А.Қ.
Джамбуршин К.А.
Қазақстан Республикасы Мәдениет
және ақпарат министрлігі Ақпарат
және мұрағат комитетінің
БАҚ есепке қою туралы куәлігі
№ 11219-Ж 15.11.2010 ж.
(Алғашқы есепке қою кезіндегі нөмірі
мен мерзімі №6592-Ж. 07.09.2005 ж.)

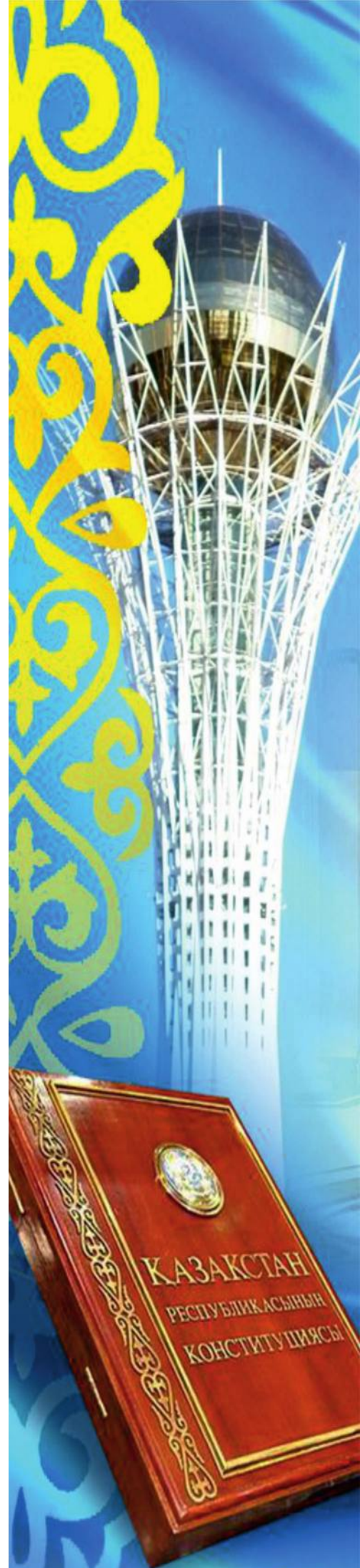
Мекен-жайы:

Қазақстан Республикасы,
010000, Астана қ., Мәңгілік ел даңғ.,
8 үй
тел.: 8(7172)74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
www.iz.adilet.gov.kz
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

МАЗМҰНЫ

Редакция бағанасы	8
ҚР Әділет министрі М. Бекетаевтың «Үкіметтің Конституция шеңберіндегі өкілеттіктері» тақырыптағы ғылыми-практикалық конференцияда сөз сөйлеуі	12
«Жаршынын» мұрағат беттері	
Т.С. САФАРОВА Қазақстан Республикасында құқықтық мониторинг жүргізуді одан әрі жетілдірудің кейбір теориялық аспектілері (ҚР ЗИ Жаршысы, №2(34)-2014 ж., 92-96 б.)	14
А.Ө. ҚАЛИЕВА З.ғ.к. Т.С. Сафарованың «Қазақстан Республикасында құқықтық мониторинг жүргізуді одан әрі жетілдірудің кейбір теориялық аспектілері» ғылыми жарияланымына қайта оралғанда	17
Конституциялық және әкімшілік құқық	
Р.Қ. СӘРПЕКОВ Ғылыми сараптама институтының заң шығармашылығы қызметінің тиімділігін арттырудағы рөлі және оның даму перспективалары туралы	20
А.А. МАКСУРОВ Голландия мен Бельгия корольдіктерінің, Ұлы Люксембург Герцогтігінің конституциялық актілерінде мемлекетаралық үйлестіруді іске асырудың проблемалары	27
Б.К. НҰРҒАЗИНОВ, Н.М. ПРИМАШЕВ Әкімшілік және өзге де жария-құқықтық қатынастардан туындайтын әкімшілік дау нысанасының проблемасын қою жайында	34
С.К. УКИН, Д.С. БАТЫРБЕКОВА «Астана» халықаралық қаржы орталығы актілерінің қолданысы және оларды уақытта, кеңістікте және тұлғалар шеңбері бойынша орындау ерекшеліктері	41
Азаматтық және азаматтық іс жүргізу құқығы	
М.К. СҮЛЕЙМЕНОВ Шарт алдындағы қатынастар	50
В.Т. КОНУСОВА, М.Н. АБИЛОВА Қазақстандағы сот қарауын кеңейту туралы мәселеге сот прецедентімен арақатынас тұрғысынан тұжырымдамалық көзқарас	65
А.К. ҚҰСАЙЫНОВА, Л.Т. НАЗАРҚҰЛОВА Қазақстандағы көліктік-транзиттік қатынастарды құқықтық реттеу	77
Х.-Й. ШРАММ Жария-құқықтық және жеке-құқықтық реттеу әдістерінің арақатынасы	84
Қылмыстық құқық және қылмыстық процесс	
Р.Қ. СӘРПЕКОВ, С.М. РАХМЕТОВ Қылмыстық кодекстің экологиялық қылмыстық құқық бұзушылық үшін жауапкершілік туралы нормаларының кемшіліктері және оларды жою жолдары	94
А.Н. АХПАНОВ, Ф.Р. АХМЕДЖАНОВ Сотқа дейінгі қылмыстық іс жүргізудегі прокурорлық қадағалау мен ведомстволық процесстік бақылаудың арақатынасы туралы	99
А.Т. КАРИПОВА, Е.А. ОМАРОВ, Б.Ж. ШОТКИН Татуласуға байланысты қылмыстық жауаптылықтан босату және процесстік шығындарды өндіріп алу: жай-күй мен проблемалар	107
Н.К. ИМАНҒАЛИЕВ Мұнай ұрлығы үшін қылмыстық жауаптылықтан ақталмайтын негіздер бойынша босатудың кейбір мәселелері	117
Халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану	
М.Ж. КУЛИСПАЕВА Ғарыш кеңістігінің құқықтық режимінің кейбір аспектілері	123
С.Б. АНИКИН, С.В. ПОЛЯКОВА Шет елдердегі полиция институты: тарихи негіздер мен қазіргі заманғы тұжырымдамалар	129

Құқықтық мониторинг	
Г.Б. ҚЫСЫҚОВА, А.Ө. ҚАЛИЕВА ЕАЭО шеңберінде еңбек көші-қонын құқықтық реттеуді талдау.....	134
Е.А. АХМЕТОВ, О.С. ҚАРАХОЖАЕВ Адамдарды қоғамнан уақытша оқшаулауды қамтамасыз ететін арнаулы мекемелерде ұстау тәртібі мен шарттарының проблемалық аспектілері жайында (заңнама мониторингі).....	140
Мемлекеттік тілдегі заң шығармашылығы практикасынан	
М.А. АЙЫМБЕТОВ, Е.М. ЕЛУБАЙ Терминдік тұрақты тіркестердің түпмәтіндік ерекшеліктері Н.Н. ИСАҚ Рухани жаңғыру аясындағы тілдің рөлі.....	147
Г.Н. КҮЗЕМБАЕВА Қазақ тіліндегі кірме сөздер проблемалары.....	151
Е.С. САФУАНИ Заңнама терминдерін жүйелеу мәселелері.....	155
Ж.М. ТҰРАРОВА, А.Н. КАДИРОВА Халықаралық шарттар мәтінін терминдік тұрғыдан нақтылау.....	159
Жас ғалым мінбері	
М.Т. ӘКІМЖАНОВА Қазақстан Республикасының заңнамасы бойынша баланың жеке мүліктік емес құқықтарын қорғаудың кейбір проблемалары.....	169
К.К. САБИРОВ Қазақстан Республикасында FIDIC құрылыс келісімшарттары нысандарының кейбір ерекшеліктері мен заңды бейімделуінің проблемалары.....	177
Ж.Б. ДОСМАҒАМБЕТОВА Көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыруды реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасын талдау.....	184
М.М. РАХЫМБЕКОВ Үкіметтік емес ұйымдар Қазақстан Республикасындағы діни экстремизмнің алдын алу субъектілері ретінде.....	190
Ғылыми өмір хроникасы	
Францияға қызметтік сапар туралы ақпараттық хабарлама, 2018 жылғы 18-29 маусым, Париж қ.....	198
Эстония мен Нидерландыға қызметтік сапар туралы ақпараттық хабарлама.....	201
Теңіз құқығы бойынша Йосу (Оңтүстік Корея) академиясына қатысу туралы ақпараттық хабарлама, 2018 жылғы 27 тамыз-7 қыркүйек, Йосу қ.....	207
Қазақстан Республикасы Заңнама институтының кітапхана қорына түскен басылымдар көрмесі туралы ақпараттық хабарлама.....	212
Әдебиет көрмесі туралы ақпараттық хабарлама.....	215
Есімнама	
Заң ғылымдарының докторы, профессор Р.Т. Нұртаева – 70 жас.....	217
Библиография	
М.К. Сүлейменовтің «Международное частное право и международный гражданский процесс». - Алматы: «Заңгер» заң фирмасы, 2018. - 496 б. кітабына рецензия.....	218
Р.Т. Нұртаевтің «Актуальные проблемы повышения эффективности борьбы с преступностью в Республике Казахстан в целях противодействия опасным вызовам и угрозам XXI века». - LAP Lambert Academic Publishing, 2018. - 120 б. монографиясына рецензия.....	220
Даналық ойлар	224

Собственник и издатель:
ГУ «Институт законодательства
Республики Казахстан»
Издается с 2006 года

Все материалы журнала размещаются
на сайте www.iz.adilet.gov.kz
Включен в перечень изданий
для публикации основных научных
результатов диссертаций
по юридическим наукам
(Приказ ККСОН МОН РК №894
от 30.05.2013 г.)

Состав Редакционного совета
Сарпеков Р.К. (Астана, Казахстан) –
(председатель)
Абайдельдинов Е.М. – д.ю.н. (Астана,
Казахстан)
Абызов Р.М. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Белых В.С. – д.ю.н. (Екатеринбург,
Россия)
Губин Е.П. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Борчашвили И.Ш. – д.ю.н. (Астана,
Казахстан)
Мельник Р.С. – д.ю.н. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Муромцев Г.И. – д.ю.н. (Москва,
Россия)
Рахметов С.М. – д.ю.н. (Астана, Ка-
захстан)
Малиновский В.А. – д.ю.н. (Астана,
Казахстан)
Шерубай Күрманбайұлы – д.ф.н.
(Астана, Казахстан)

Состав Редакционной коллегии
Кулжабаева Ж.О. – к.ю.н. (Астана,
Казахстан) – (председатель)
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – заслуженный дея-
тель культуры РК (Астана, Казахстан)
Байниязова З.С. – к.ю.н. (Саратов,
Россия)
Казбаева А.Г. – к.ю.н. (Астана, Казах-
стан)
Казиев З.Г. – к.ю.н. (Астана, Казах-
стан)
Конусова В.Т. – к.ю.н. (Астана, Казах-
стан)
Куликпаева М.Ж. – PhD (Астана,
Казахстан)
Мушанов Т.Е. (Астана, Казахстан)
Нургазинов Б.К. – к.ю.н. (Астана,
Казахстан)
Нурмагамбетов Р.Г. – PhD (Костанай,
Казахстан)
Рахимбердин К.Х. – д.ю.н. (Усть-Ка-
меногорск, Казахстан)
Тегизбекова Ж.Ч. – к.ю.н. (Бишкек,
Кыргызстан)
Тлембаева Ж.У. – к.ю.н. (Астана,
Казахстан)

Редакция журнала
Колтубаева Г.Б.
Ермек А.Б.
Ердешева Д.Т.
Жумагелдина Б.Ж.
Байленова А.К.
Джамбуршин К.А.

Свидетельство о постановке
на учет СМИ № 11219-Ж
от 15.11.2010 г. Комитета информации
и архивов Министерства культуры
и информации Республики Казахстан
(№ и дата первичной постановки на учет
№6592-Ж. 07.09.2005 г.)

Адрес:

Республика Казахстан,
010000, г. Астана, пр. Мәңгілік ел, д. 8
тел.: 8(7172)74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
www.iz.adilet.gov.kz
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

СОДЕРЖАНИЕ

Колонка редакции	9
<i>Выступление Министра юстиции РК М. Бекетаева на научно-практической конференции на тему «Полномочия Правительства в рамках Конституции»</i>	12
Архивные страницы «Вестника»	
Т.С. САФАРОВА Некоторые теоретические аспекты дальнейшего совершенствования проведения правового мониторинга в Республике Казахстан (Вестник ИЗ РК №2(34)-2014 г., С. 92-96)	14
А.У. КАЛИЕВА Возвращаясь к научной публикации к.ю.н. Сафаровой Т.С. «Некоторые теоретические аспекты дальнейшего совершенствования проведения правового мониторинга в Республике Казахстан»	17
Конституционное и административное право	
Р.К. САРПЕКОВ О роли института научной экспертизы в повышении эффективности нормотворческой деятельности и перспективах его развития	20
А.А. МАКСУРОВ Проблемы реализации межгосударственной координации в конституционных актах королевств Голландии и Бельгии, Великого Герцогства Люксембурга	27
Б.К. НУРГАЗИНОВ, Н.М. ПРИМАШЕВ К постановке проблемы предмета административного спора, возникающего из административных и иных публично-правовых отношений	34
С.К. УКИН, Д.С. БАТЫРБЕКОВА Действие актов Центра Международного финансового центра «Астана» и особенности их исполнения во времени, пространстве и по кругу лиц	41
Гражданское и гражданско-процессуальное право	
М.К. СУЛЕЙМЕНОВ Преддоговорные отношения	50
В.Т. КОНУСОВА, М.Н. АБИЛОВА Концептуальный подход к вопросу о расширении судебного усмотрения в Казахстане в аспекте соотношения с судебным прецедентом	65
А.К. КУСАИНОВА Л.Т. НАЗАРКУЛОВА Правовое регулирование транспортно-транзитных отношений в Казахстане	77
Х.-И. ШРАММ Соотношение публично-правовых и частных-правовых методов регулирования	84
Уголовное право и уголовный процесс	
Р.К. САРПЕКОВ, С.М. РАХМЕТОВ Недостатки норм Уголовного кодекса об ответственности за экологические уголовные правонарушения и пути их устранения	94
А.Н. АХПАНОВ, Ф.Р. АХМЕДЖАНОВ О соотношении прокурорского надзора и ведомственного процессуального контроля в досудебном уголовном производстве	99
А.Т. КАРИПОВА, Е.А. ОМАРОВ, Б.Ж. ШОТКИН Освобождение от уголовной ответственности в связи с примирением и взыскание процессуальных издержек: состояние и проблемы	107
Н.К. ИМАНГАЛИЕВ Некоторые вопросы освобождения от уголовной ответственности за хищение нефти по нереабилитирующим основаниям	117
Международное право и сравнительное правоведение	
М.Ж. КУЛИКПАЕВА Некоторые аспекты правового режима космического пространства	123
С.Б. АНИКИН, С.В. ПОЛЯКОВА Институт полиции в зарубежных странах: исторические основы и современные концепции	129

Правовой мониторинг

Г.Б. КЫСЫКОВА, А.У. КАЛИЕВА Анализ правового регулирования трудовой миграции в рамках ЕАЭС.....134

Е.А. АХМЕТОВ, О.С. КАРАХОЖАЕВ К проблемным аспектам порядка и условий содержания лиц в специальных учреждениях, обеспечивающих временную изоляцию от общества (мониторинг законодательства).....140

Из практики законодотворчества на государственном языке

М.А. АЙЫМБЕТОВ, Е.М. ЕЛУБАЙ Особенности терминообразующих словосочетаний в законодательных текстах.....147

Г.Н. КУЗЕМБАЕВА Проблемы заимствованных слов в казахском языке.....151

Е.С. САФУАНИ Вопросы систематизации терминов в законодательстве.....155

Ж.М. ТУРАРОВА, А.Н. КАДИРОВА Терминологическое уточнение текстов международных договоров.....159

Трибуна молодого ученого

М.Т. АКИМЖАНОВА Некоторые проблемы защиты личных неимущественных прав ребенка по законодательству Республики Казахстан.....169

К.К. САБИРОВ Некоторые особенности и проблемы юридической адаптации форм строительных контрактов FIDIC в Республике Казахстан.....177

Ж.Б. ДОСМАГАМБЕТОВА Анализ законодательства Республики Казахстан, регулирующего обязательное страхование гражданско-правовой ответственности владельцев транспортных средств.....184

М.М. РАХИМБЕКОВ Неправительственные организации как субъекты предупреждения религиозного экстремизма в Республике Казахстан.....190

Хроника научной жизни

Информационное сообщение о служебной поездке во Францию, 18-29 июня 2018 года, г. Париж.....199

Информационное сообщение о служебной поездке в Эстонию и Нидерланды.....203

Информационное сообщение об участии в Академии Йосу (Корея) по морскому праву, 27 августа-7 сентября 2018 года, г. Йосу.....208

Информационное сообщение о выставке изданий, поступивших в фонд библиотеки Института законодательства Республики Казахстан.....213

Информационное сообщение о выставке литературы.....216

Персоналии

Доктору юридических наук, профессору Р.Т. Нуртаеву – 70 лет.....217

Библиография

Рецензия на книгу М.К. Сулейменова «Международное частное право и международный гражданский процесс». - Алматы: Юридическая фирма «Зангер», 2018. - 496 с.....218

Рецензия на монографию д.ю.н., проф. Нуртаева Р.Т. «Актуальные проблемы повышения эффективности борьбы с преступностью в Республике Казахстан в целях противодействия опасным вызовам и угрозам XXI века». - LAP Lambert Academic Publishing, 2018. - 120 с.....220

Мудрые мысли.....224

Owner and publisher:
 SI «Legislation Institute
 of the Republic of Kazakhstan»
Published since 2006
 All journal materials are placed
 on the website
www.iz.adilet.gov.kz

Included in the list of publications of basic
 scientific results of dissertations on legal
 sciences (Order CCES MES RK №894
 from 05.30.2013)

Editorial Council members

Sarpekov R.K. (Astana, Kazakhstan) –
 (Chairman)
Abaydeldinov E.M. – d.j.s. (Astana,
 Kazakhstan)
Abyzov R.M. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Belih V.S. – d.j.s. (Ekaterinburg, Russian)
Gubin E.P. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Borchashvili I.Sh. – d.j.s. (Astana, Ka-
 zakhstan)
Melnik R.S. – d.j.s. (Kiev, Ukraine)
Moiseev A.A. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Muromcev G.I. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Rahmetov S.M. – d.j.s. (Astana, Kazakh-
 stan)
Malinovski V.A. – d.j.s. (Astana, Kazakh-
 stan)
Sherubai Kurmanbaiuly – d.ph.s. (As-
 tana, Kazakhstan)

Editorial Board members

Kulzhabayeva Zh.O. – c.j.s. (Astana,
 Kazakhstan) – (Chairman)
Azer Aliyev – PhD (Kiel, Germany)
Aiymbetov M.A. – Honored Worker of
 Culture of Kazakhstan, (Astana, Kazakh-
 stan)
Bainiyazova Z.S. – c.j.s. (Saratov, Rus-
 sian)
Kazbayeva A.G. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
 stan)
Kaziyev Z.G. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
 stan)
Konusova V.T. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
 stan)
Kulikpayeva M.Zh. – PhD (Astana,
 Kazakhstan)
Mushanov T.E. (Astana, Kazakhstan)
Nurgazinov B.K. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
 stan)
Nurmagambetov R.G. – PhD (Kostanai,
 Kazakhstan)
Rakhimberdin K.H. – d.j.s. (Ust-
 Kamenogorsk, Kazakhstan)
Tegizbekova Zh.Ch. – c.j.s. (Bishkek,
 Kyrgyzstan)
Tlembaeyva Zh.U. – c.j.s. (Astana, Ka-
 zakhstan)

The editorial staff

Koltubayeva G.B.
Yermek A.B.
Yerdesheva D.T.
Zhumageldina B.Zh.
Bailenova A.K.
Dzhamburshin K.A.

The certificate of registration of mass media
 №11219-G from 15.11.2010 from
 the Committee of Information and Archives
 of the Ministry of Culture and Information
 of the Republic of Kazakhstan
 (Number and date of primary registration
 №6592-Zh.07.09.2005.)

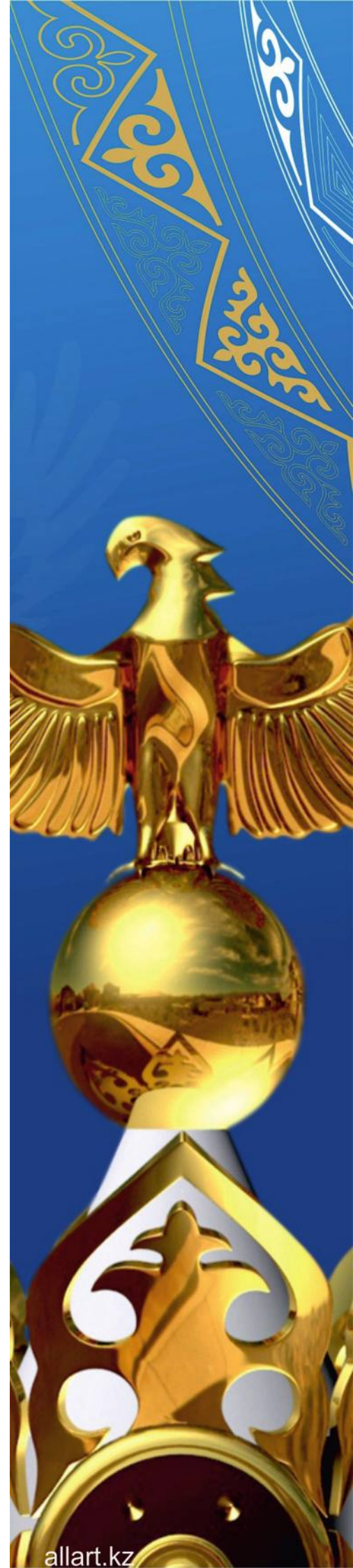
Address:

The Republic of Kazakhstan,
 010000, Astana, Mangilik el pr., 8
 tel.: 8 (7172) 74-02-06
 fax: 8 (7172) 74-14-43
www.iz.adilet.gov.kz
 e-mail: instzak-kz@mail.ru,
 institutzakonodatelstva@gmail.com

CONTENT

Editorial	10
<i>Speech of the Minister of Justice of the Republic of Kazakhstan M. Beketayev at the academic and practical conference on the topic «The powers of the Government within the framework of the Constitution»</i>	12
The archive pages of «Bulletin»	
T.S. SAFAROVA Some theoretical aspects of further improvement of legal monitoring in the Republic of Kazakhstan (The Bulletin of The Institute of Legislation of the Republic of Kazakhstan №2(34)-2014., P. 92-96.....	14
A.U. KALIEVA The return to the academic publication of c.j.s., T.S. Safarova «Some theoretical aspects for further improvement of legal monitoring in the Republic of Kazakhstan».....	17
Constitutional and Administrative Law	
R.K. SARPEKOV About the role of institute of scientific expertise in enhancing the efficiency of norm-making activity and prospects of its development.....	20
A.A. MAKSUROV Problems in realization of interstate coordination in the constitutional acts of the kingdoms of Holland and Belgium, the Grand Duchy of Luxembourg.....	27
B.K. NURGAZINOV, N.M. PRIMASHEV The statement of the problem of the subject of an administrative dispute arising from administrative and other public legal relations.....	34
S.K. UKIN, D.S. BATYRBÉKOVA Action of acts of the Center of the International financial center «Astana» and features of their execution in time, space and scope.....	41
Civil and Civil Procedural Law	
M.K. SULEYMENOV Precontractual relations.....	50
V.T. KONUSSOVA, M.N. ABILOVA The conceptual approach to the issue of widening judicial discretion in Kazakhstan in the aspect of correlation with the judicial precedent.....	65
A.K. KUSAINOVA, L.T. NAZARKULOVA Legal regulation of transport-transit relations in Kazakhstan.....	77
H.-J. SCHRAMM Correlation of public-legal and private-legal methods of regulation.....	84
Criminal law and Criminal procedure	
R.K. SARPEKOV, S.M. RAKHMETOV Disadvantages of the Criminal code norms on liability for environmental criminal offenses and the ways to eliminate them.....	94
A.N. AKHPANOV, F.R. AKHMEJANOV The comparison of prosecutor's surveillance and departmental procedural control in pre- trial criminal proceeding.....	99
A.T. KARIPOVA E.A. OMAROV, B.J. SHOTKIN Exemption from criminal liability in connection with reconciliation and recovery of procedural costs: status and problems.....	107
N.K. IMANGALIEV Some issues of the exemption from criminal liability for oil theft on non-rehabilitating grounds.....	117
International and Comparative law	
M. ZH. KULIKPAYEVA Some aspects of legal regime of outer space.....	123
S.B. ANIKIN, S.V. POLYAKOVA Institute of police in foreign countries: historical foundations and modern concepts.....	129

Legal monitoring	
G.B. KYSSYKOVA, A.U. KALIEVA Analysis of regulation of labour migration in the framework of the EAEU.....	134
E.K. AKHMETOV, O.C. KARAKHOZHAYEV The problem aspects of order and conditions of detention of persons in special establishments providing time insulation from the company (the monitoring of legislation).....	140
Lawmaking practice in the official language	
M. AIYMBETOV, E.M. ELUBAY Singularities of term-forming phrases in law texts.....	147
G.N. KUZEMBAYEVA Problems of borrowed words in the Kazakh language.....	151
E.S. SAFUANI Questions of the systematization of terms in legislation.....	155
ZH.M. TURAROVA, A.N. KADIROVA Terminological clarification of the texts of international treaties.....	159
Young scholar tribune	
M.T. AKIMZHANOVA Some problems in protection of personal non-important rights of the child under the legislation of the Republic of Kazakhstan.....	169
K.K. SABIROV Some of the features and issues of legal adaptation of the FIDIC contract forms in Kazakhstan.....	177
ZH.B. DOSMAGAMBETOVA Analysis of the legislation of the Republic of Kazakhstan regulating compulsory insurance of civil liability of owners of vehicles.....	184
M.M. RAKHIMBEKOV Non-governmental organizations as the subjects of prevention of religious extremism in the Republic of Kazakhstan.....	190
The Chronicle of Scientific Life	
Information note on the business trip to France, Paris, June 18-29, 2018.....	200
Information note on the business trip to Estonia and Netherlands.....	205
Information note on the participation at the Yeosu (South Korea) Academy of the law of the sea, August 27-September 7, 2018, Yeosu.....	211
Information note on the exhibition of received publications by the library fund of the Institute of Legislation of the Republic of Kazakhstan.....	214
Informational message on the exhibition of literature.....	215
Personalities	
70 years to the doctor of legal sciences, professor R.T. Nurtaev.....	217
Bibliography	
REVIEW of the Book of M.K. Suleimenov «International private law and the international civil process». - Almaty: Law firm «Zanger», 2018. - 496 s.....	218
REVIEW of the monograph by Doctor of Law, prof. Nurtayev R.T. "Actual problems of increasing the effectiveness of the fight against crime in the Republic of Kazakhstan in order to cross the dangerous challenges and threats of the XXI century". - LAP Lambert Academic Publishing, 2018. - 120 p.....	220
Wise thoughts	224

ЕАЭО ШЕҢБЕРІНДЕ ЕҢБЕК КӨШІ-ҚОНЫН ҚҰҚЫҚТЫҚ РЕТТЕУДІ ТАЛДАУ¹

Гүлнара Бауыржанқызы Қысықова

Қазақстан Республикасы Заңнама институтының Құқықтық мониторинг орталығының жетекші ғылыми қызметкері, заң ғылымдарының кандидаты;
Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: gkyssykova@mail.ru

Айгүл Өміржанқызы Қалиева

Қазақстан Республикасы Заңнама институтының құқықтық мониторинг орталығының аға ғылыми қызметкері, заң ғылымдарының магистрі;
Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: kalieva_a@list.ru

Түйін сөздер: еңбек көші-қоны; көшіп-қонушылар; көші-қон саясаты; еңбекті реттеу; көші-қон заңнамасы.

Аннотация. Осы мақалада Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы үлгісі арқылы ЕАЭО елдерін құқықтық реттеу мәселелері қарастырылған. Осы елдерді таңдау, ең алдымен, Санкт-Петербург мемлекеттік университетінің еңбек құқығы және еңбекті қорғау кафедрасы ұйымдастырған «Шетелдік субъектілердің қатысуымен әлеуметтік-еңбек қатынастары» тақырыбы бойынша еңбек құқығы мен әлеуметтік қамтамасыз ету құқығының жетінші мектебінің материалдары ескеріле отырып талдау жүргізілгеніне байланысты.

Көші-қон саясатының тұжырымдамалары, елдердің ұлттық заңнамасы мен халықаралық келісімдер еңбек көші-қонын құқықтық реттеудің мазмұнын ашатын өте қызықты құжаттар болып табылады. Мысалы, көші-қон саясатының тұжырымдамалары, сондай-ақ сараптамалық бағалар еңбек көші-қоны аясындағы ұқсас проблемаларды көрсетеді. Осыған орай қазіргі кезде Көші-қон кодексін әзірлеуді жүргізіп отырған ТМД Парламентаралық Ассамблеясының қызметі үлгі болады.

Сонымен бірге, тікелей еңбек көші-қонын құқықтық реттеуді айтатын болсақ, ұлттық заңнама басым мағынаға ие болады. Қазақстанда «Халықтың көші-қоны», «Қазақстан Республикасындағы шетел азаматтарының құқықтық жағдайы туралы» Заңдары, Ресейде – «Ресей Федерациясында шетел азаматтарын және азаматтығы жоқ адамдарды көші-қондық есепке алу туралы», «Ресей Федерациясында шетел азаматтарының және азаматтығы жоқ адамдардың құқықтық жағдайы туралы» Федералдық заңдар қолданылады. Сонымен бірге, ЕАЭО аумағында көші-қон процестерін құқықтық реттеуді одан әрі дамыту ЕАЭО туралы шарттың «Еңбек көші-қоны» XXVI бөлімінің ережелері есебімен болуы мүмкін.

Сонымен қатар еңбек көші-қоны аясындағы проблемалар ЕАЭО елдері үшін ортақ болып табылады, атап айтқанда, сарапшылар мыналарды атап өтті: заңсыз еңбек көші-қонының өсуі, ЕАЭО елдерінен еңбекші мигранттар бойынша нақты статистиканың болмауы, ұлттық заңнамалардың айырмашылығы.

АНАЛИЗ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ТРУДОВОЙ МИГРАЦИИ В РАМКАХ ЕАЭС²

Кысыкова Гульнара Бауржановна

Ведущий научный сотрудник Центра правового мониторинга
Института законодательства Республики Казахстан, кандидат юридических наук;
г. Астана, Республика Казахстан; e-mail: gkyssykova@mail.ru

¹ Санкт-Петербург мемлекеттік университетінің еңбек құқығы және еңбекті қорғау кафедрасы ұйымдастырған «Шетелдік субъектілердің қатысуымен әлеуметтік-еңбек қатынастары» тақырыбы бойынша еңбек құқығы мен әлеуметтік қамтамасыз ету құқығының жетінші жазғы мектебінің жұмысына қатысу нәтижелері бойынша

² По результатам участия в работе седьмой Летней школы трудового права и права социального обеспечения по теме «Социально-трудовые отношения с участием иностранных субъектов», организованной кафедрой трудового права и охраны труда Санкт-Петербургского государственного университета

Калиева Айгуль Умиржановна

Старший научный сотрудник Центра правового мониторинга
Института законодательства Республики Казахстан, магистр юридических наук;
г. Астана, Республика Казахстан; e-mail: kalieva_a@list.ru

Ключевые слова: трудовая миграция; мигранты; миграционная политика; регулирование труда; миграционное законодательство.

Аннотация. В настоящей статье рассмотрены вопросы правового регулирования стран ЕАЭС на примере Республики Казахстан и Российской Федерации. Выбор данных стран связан в первую очередь с тем, что анализ проводился с учетом материалов седьмой Летней школы трудового права и права социального обеспечения по теме «Социально-трудовые отношения с участием иностранных субъектов», организованной кафедрой трудового права и охраны труда Санкт-Петербургского государственного университета.

Наиболее интересными документами, раскрывающие содержание правового регулирования трудовой миграции, являются концепции миграционной политики, национальное законодательство стран и международные соглашения. Так, концепции миграционной политики, а также экспертные оценки отражают схожие проблемы в сфере трудовой миграции. В этой связи примечательным является деятельность Межпарламентской ассамблеи СНГ, которая в настоящий момент ведет разработку Миграционного кодекса.

Вместе с тем, если говорить о непосредственном правовом регулировании трудовой миграции, то национальное законодательство имеет приоритетное значение. В Казахстане действует Закон «О миграции населения», «О правовом положении иностранных граждан в Республике Казахстан», в России - Федеральные законы «О миграционном учете иностранных граждан и лиц без гражданства в Российской Федерации», «О правовом положении иностранных граждан и лиц без гражданства в Российской Федерации». Между тем, дальнейшее развитие правового регулирования миграционных процессов на территории ЕАЭС возможно с учетом положения раздела XXVI «Трудовая миграция» договора о ЕАЭС.

Также общими для стран ЕАЭС являются и проблемы в сфере трудовой миграции, в частности, эксперты выделяют следующие: рост нелегальной трудовой миграции, отсутствие четкой статистики по трудовым мигрантам из стран ЕАЭС, различие национальных законодательств.

ANALYSIS OF REGULATION OF LABOUR MIGRATION IN THE FRAMEWORK OF THE EAEU

Kyssykova Gulnara B.

Leading researcher at the center of the Institute of legislation
of the Republic of Kazakhstan, candidate of legal sciences;
Astana, Republic of Kazakhstan; e-mail: gkyssykova@mail.ru

Kalieva Aigul U.

Senior research associate of the Center of legal monitoring Institute
of the legislation of the Republic of Kazakhstan, master of jurisprudence;
Astana, Republic of Kazakhstan; e-mail: kalieva_a@list.ru

Keywords: labour migration; migrants; migration policy; regulation of labour; migration legislation.

Abstract. This article deals with the legal regulation of the EAEU countries on the example of the Republic of Kazakhstan and the Russian Federation. The choice of these countries is primarily due to the fact that the analysis was carried out taking into account the materials of the seventh Summer school of labor law and social security law on «Social and labor relations with the participation of foreign entities», organized by the Department of labor law and labor protection of St. Petersburg state University.

The most interesting documents that reveal the content of the legal regulation of labor migration are the concepts of migration policy, national legislation and international agreements. Thus, the concepts of migration policy, as well as expert assessments reflect similar problems in the field of labour migration. In this regard, remarkable is the work of the CIS Interparliamentary Assembly, which, at the present time conducts development of the Migration code.

At the same time, if we talk about the direct legal regulation of labour migration, national legislation is of priority. In Kazakhstan the Law «On migration of population», «On legal status of foreign citizens in the Republic of Kazakhstan», and in Russia, Federal laws «On migration registration of foreign citizens and individuals without citizenship in the Russian Federation», «On legal status of foreign citizens and individuals without citizenship in the Russian Federation». Meanwhile, further development of legal regulation of migration processes in the territory of the EAEU is possible taking into account the provision of section XXVI «Labor migration» of the EAEU Treaty.

Also common for the EAEU countries are the problems in the field of labor migration, in particular, experts point out the following: the growth of illegal labor migration, the lack of clear statistics on labor migrants from the EAEU countries, the difference in national legislation.

Қазақстан тәуелсіздігін алған кезден бастап әлемдік қоғамдастықтың жаһандану беталыстарына сәйкес келетін және елдің ұлттық қауіпсіздігін нығайту, демографиялық ахуалын жақсарту және тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамуы мүддесінде көші-қон ағымын пайдалануға бағытталған өзінің көші-қон саясатын жүргізуді бастады. Осы себеппен көші-қон саясатының тұжырымдамалары бекітілуде. Қазіргі кезде Қазақстан Республикасы көші-қон саясатының 2017 – 2021 жылдарға арналған тұжырымдамасы, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 29 қыркүйектегі № 602 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасы көші-қон саясатының 2017 - 2021 жылдарға арналған тұжырымдамасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары қолданылуда³.

Дегенмен, еңбек көші-қонын басқаруда Қазақстан Республикасы көші-қон саясатының 2017 – 2021 жылдарға арналған тұжырымдамасында көрсетілген бірқатар проблемалар бар:

- Қазақстан Республикасына еңбекші мигранттарын тарту жүйесі көші-қон ағынының өзге де бағыттарымен ұштастырылмаған;
- өңірлік еңбек нарықтарында білікті шетелдік жұмыс күшіне сұранысты айқындау тетігі жоқ;
- еңбекші мигранттардың қозғалысын есепке алу және оны пайдаланудың тиімділігін айқындау жүйесі жетілдірілмеген;
- түрлі қызмет салаларынан білікті жұмысшы кадрлардың жылыстауы орын алуда және дарынды азаматтарды елде ұстап қалу тетігі жоқ;
- заңсыз еңбек көші-қоны сақталуда.

Ресей Федерациясы мемлекеттік көші-қон саясатының 2025 жылға дейінгі кезеңге арналған тұжырымдамасында да бірқатар проблемалар жазылған, олардың ішінде:

- Ресей Федерацияның көші-қон заңнамасы экономикалық, әлеуметтік және демографиялық дамудың ағымдағы және келешектегі мұқтаждығына, жұмыс берушілердің және

жалпы ресейлік қоғамның мүдделеріне толық көлемде сәйкес келмейді;

- көші-қон процестерін басқарудың қолданыстағы жүйесінің жетілмегендігі заңсыз көшіп-қонушылар санының көп болуында байқалады;

- уақытша еңбекші көшіп-қонушыларды тарту және шетелдік жұмыс күшіне қажеттілікті айқындау жүйесі жетілдіруді қажет етеді;

- еңбек қызметін жүзеге асыру үшін патенттер негізінде жеке, үй және өзге де осыған ұқсас мұқтаждықтар үшін шетелдік жұмыскерлерді жеке тұлғалардың тартуы тәртібін жетілдіру қажет;

- ресейлік білім беру жүйесінің көші-қон әлеуеті аз пайдаланылады.

Көріп отырғанымыздай, көші-қон саясатының екі тұжырымдамасы ұқсас проблемаларды көрсетеді.

ТМД-ға қатысушы мемлекеттердің Парламентаралық Ассамблеясы қабылдаған көші-қон саласындағы модельдік заңдар тізбесіне мыналар:

«Азаматтықты реттеудің келісілген қағидаттары туралы» модельдік заң (1992);

«ТМД елдеріндегі еңбек ресурстарының көші-қоны» (1995) модельдік заң;

«Достастық мемлекеттерінің аумақтарында бұрынғы КСРО азаматтары – босқындармен байланысты мәселелерді реттеудің жалпы қағидаттары туралы» модельдік заң (1998);

«Жекеше жұмыспен қамту агенттіктерінің қызметі туралы» модельдік заң (2010);

«Көші-қон туралы» модельдік заң (2015);

«Еңбек ресурстарының көші-қоны туралы» (жаңа редакция) модельдік заң (2015) енгізілгенін атап өтеміз.

Оған қоса ТМД-ға қатысушы мемлекеттердің ықтимал пайдалануы мақсатында ұсынмдық сипаттағы жүйеленген заңнамалық акт ретінде Модельдік Көші-қон кодексі әзірленуде⁴.

ЕАЭО елдеріндегі еңбек көші-қонының мәселелері ұлттық заңнамада, атап айтқанда, «Ресей Федерациясындағы шетел азаматтары

³ Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 29 қыркүйектегі № 602 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасы көші-қон саясатының 2017 - 2021 жылдарға арналған тұжырымдамасы

⁴ ТМД ПАА Әлеуметтік саясат және адам құқықтары жөніндегі тұрақты комиссиясының хатшысы Е.Ю. Владимированың баяндамасынан

мен азаматтығы жоқ адамдардың құқықтық жағдайы туралы» және «Ресей Федерациясында шетел азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдардың көшіп-қонуын есепке алу туралы» Ресей Федерациясының Федералдық заңдарында, «Шетелдіктер туралы» Армения Республикасының Заңында, «Беларусь Республикасындағы шетел азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдардың құқықтық жағдайы туралы» Беларусь Республикасының Заңында, «Шетел азаматтарының құқықтық жағдайы туралы» Қырғыз Республикасының Заңында реттелген.

Қазақстан Республикасында «Халықтық көші-қоны туралы» Заң сыртқы еңбек көші-қоны субъектілерінің құқықтық мәртебесін реттейтін негізгі заң болып табылады. Бұл заңда халықтың көші-қоны саласындағы қоғамдық қатынастар реттеледі, көші-қон процестерінің құқықтық, экономикалық және әлеуметтік негіздері айқындалады. Мысалы, Заңның 6-тарауында Қазақстан Республикасында еңбек қызметін жүзеге асыру мақсатында көшіп келудің құқықтық негіздері көрсетілген⁵. Сонымен бірге, Заңда еңбекші көшіп-қонушылар мен олардың отбасы мүшелерінің елдегі құқықтық жағдайы нақтыланбаған.

Одан басқа, «Қазақстан Республикасындағы шетел азаматтарының құқықтық жағдайы туралы» Заңда еңбекші көшіп-қонушылардың еңбекке және демалысқа, денсаулық сақтауға, әлеуметтік және зейнетақымен қамтамасыз етуге, білімге, тұрғын үйге, қоғамдық бірлестіктерге қатысуға, жүріп-тұру еркіндігі мен тұрғылықты жерді таңдауға және ар-ұятының еркіндігіне құқықтары бекітілген («Қазақстан Республикасындағы шетел азаматтарының құқықтық жағдайы туралы» Заңның II бөлімі)⁶. Бұл ретте Қазақстан Республикасында тұрақты түрде тұратын шетел азаматтары еңбек қатынастарында Қазақстан Республикасының азаматтары сияқты дәл сондай құқықтарға ие және дәл сондай міндеттері бар.

Жоғарыда көрсетілген заңдардың негізінде Қазақстанда білікті, сол сияқты біліксіз шетелдік жұмыскерлерді тарту жүйесі бар деген қорытынды жасауға болады.

Мысалы, білікті шетелдік жұмыс күшін квоталау жұмыс берушілерге ақылы негізде шетелдік жұмыс күшін тартуға рұқсат беру арқылы жүргізіледі. Одан басқа білім деңгейі мен біліктілігі сәйкес болған жағдайда шетелдіктердің өздерінің рұқсат алу мүмкіндігі бар. Біліктілігі төмен жұмыс күшіне қатысты ма-

усымдық шетелдік жұмыскерлер, сондай-ақ еңбекші көшіп келушілер жеке тұлғалардағы үй шаруашылығында жұмыс істеу үшін тартылатынын атап өту керек.

Қазіргі уақытта Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің интернет-ресурсында «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне халықтың көші-қоны мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң жобасының тұжырымдамасы орналастырылған⁷.

Заң жобасы тұжырымдамасының «Заң жобасын әзірлеу қажеттігінің негіздемесі» бөлімінде көші-қон заңнамасын мынадай:

1) ел экономикасының мұқтаждығын қанағаттандыруға, қолайлы инвестициялық климатты жасауға және еңбек ресурстарының сапасын арттыруға бағытталған сыртқы еңбек көші-қонының тиімді жүйесін құру;

2) заңсыз көші-қонның жолын кесу;

3) Қазақстан Республикасына келіп жатқан этникалық репатрианттар үшін қолайлы жағдайлар жасау;

4) реадмиссия саласындағы уәкілетті мемлекеттік органдар қызметінің қажетті құқықтық негізін осы саладағы озық халықаралық тәжірибені есепке ала отырып жасау бөлігінде жетілдіру қажет екені көрсетілген.

Еуразиялық экономикалық одаққа (ЕАЭО) мүше мемлекеттердің аумақтарында ұлттық заңнамадан басқа жалпы еңбек нарығы жұмыс істейді, ол ЕАЭО туралы шарттың «Еңбек көші-қоны» деген XXVI бөлімде реттеледі. Мысалы, ЕАЭО туралы шарттың 96-бабының 3-тармағына сәйкес мүше мемлекеттердің еңбек көші-қоны аясындағы ынтымақтастығы мынадай:

1) еңбек көші-қоны аясындағы жалпы тәсілдер мен қағидаттарды келісу;

2) нормативтік құқықтық актілермен алмасу;

3) ақпарат алмасу;

4) дұрыс емес ақпараттың таралуын болдырмауға бағытталған шараларды іске асыру;

5) тәжірибе алмасу, тағылымдамалар, семинарлар мен оқу курстарын өткізу;

6) консультативтік органдар шеңберіндегі ынтымақтастық нысандарында жүзеге асырылады.

Сараптамалық баға бойынша көші-қон көлемі тұтастай алғанда және ЕАЭО шеңберінде өсіп келуде. Сонымен бірге бүгінгі күні еңбек көші-қонын реттеу аясының бірқатар проблемасы бар екенін айта кету керек, олардың біріншісі, заңды көші-қон-

⁵ «Халықтың көші-қоны туралы» № 477-IV ҚРЗ 22.07.2011 жылғы Қазақстан Республикасының Заңы

⁶ «Қазақстан Республикасындағы шетелдік азаматтардың құқықтық жағдайы туралы» 19.06.1995 жылғы № 2337 Қазақстан Республикасының Заңы

⁷ Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің ресми интернет-ресурсы. - <http://www.enbek.gov.kz/ru/node/349722>

ның деңгейі ғана емес, өкінішке орай заңсыз көші-қонның деңгейі артып келе жатқанына байланысты.

«XX ғасырдың көші-қоны» Қорының Президенті Вячеслав Поставнин Ресейдегі көші-қон процестерін бақылау іс жүзінде жоғалғанын айтады. Көшіп-қонушылардың құқықтарын бұзушылық жаппай сипатқа ие болды, ал ұлтаралық негіздегі келіспеушіліктер күнделікті іске айналды. Бұл ретте еңбек нарығында парадоксалды жағдай қалыптасты: еңбек ресурстарының тапшылығы кезінде бізде заңды және заңсыз еңбек көшіп-қонушылардың артықшылығы бар. Заңсыз көшіп-қонушылардың саны 10 миллион адамға жақындап келеді [1].

Еңбек көші-қонының екінші проблемасы «көшіп-қонушылар мен оларды жұмыспен қамту салалары бойынша нақты статистиканың болмауы» болып табылады [2].

Мысалы, Қазақстанның шетелдік жұмыс күшін тарту жөніндегі статистикасы⁸ ЕАЭО-ға кірмейтін елдерге ғана жүргізіледі.

«Казахстанская правда» интернет-ресурсының мәліметтеріне сәйкес ЕАЭО-ға қатысушы елдер шегінде жұмыс күшінің қозғалысын ерекше бөліп көрсететіндей статистика жоқ. Бұл ретте РҒА өкілі Елена Кузьмина реципиент-елдер мен донор-елдерде байқалатын статистикадағы айырмашылықтарды басты проблема деп атады [3].

ЕАЭО елдерінде көші-қон процестерін құқықтық реттеудің үшінші проблемасы ұлттық заңнамалардың әртүрлі болуында. Атап айтқанда, «Негізгі айырмашылық зейнетақы жүйесін қаржыландыру мен зейнетақы қаражатын бөлудегі түрлі тәсілдердің болуында. Беларусь Республикасында және Ресей Федерациясында сақтандыру жарналарын жұмыс беруші төлейді және бөлудің ортақ қағидаты басым болады. Қазақстан Республикасында сақтандыру жарналарын жұмыскер төлейді және міндетті жинақтаушы зейнетақы жүйесі қолданылады. Одан басқа құрылымдық айырмашылықтар бар: зейнеткерлік жас, зейнетақы аударымдарының көздері және зейне-

Еңбекші көшіп-қонушылар келетін негізгі елдер	адам	%
Қытай	12 400	43
Түркия	3 271	11,3
Өзбекстан	2 256	7,8
Ұлыбритания	1 243	4,3
Үндістан	1 226	4,2
Қызметтің экономикалық түрлері		
Құрылыс	16 183	56,1
Тау-кен өндіру өнеркәсібі	2 282	7,9
Көрсетілетін қызметтердің өзге түрлерін көрсету	2 254	7,8
Өңдейтін өнеркәсіп	1 274	4,4

тақы мөлшеріне әсер ететін шарттар.»[4].

Төртінші проблема, ЕАЭО көшіп-қонушылары деп және сыртқы көшіп-қонушылар деп бөлінбеуінде деп есептейді Қазақстан-неміс университетінің профессоры Рустам Бурнашев [2].

Одан басқа CHINA CENTER Қытайлық зерттеулер орталығының директоры Адиль

Каукенов ЕАЭО туралы бірыңғай интеграцияланған еуразиялық орталық ретінде айта отырып, еңбек көші-қоны құқық қорғау органдарының ғана емес, сондай-ақ өзге де мемлекеттік құрылымдардың жүргізуінде болуға тиіс деп есептейді: «Көшіп-қонушылармен оларды интеграциялайтын, қылмыстарды болдырмаудың профилактикасын жүзеге асы-

⁸ Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің ресми интернет-ресурсы. - <http://www.enbek.gov.kz/ru/node/344757>

ратын ұйымдар айналысуға тиіс» [2].

Осыған орай Ресей Федерациясының тәжірибесі қызықты. Мысалы, Санкт-Петербург қаласында сыртқы еңбек көші-қонын реттеу жөніндегі шаралардың бірі Санкт-Петербург кәсіпорындарында шетелдік жұмыскерлерді ұйымдастырылған қабылдауды жүзеге асыру жөніндегі орталықтар жұмысын ұйымдастыру болды. 2015 жылдан бастап Орталықтар Қырғыз Республикасында және Тәжікстан Республикасында жұмыс істеуде.

Бұл ретте 2017 жылғы 7 қарашадағы Ресей Федерациясының Үкіметі мен Өзбекстан Республикасының Үкіметі арасындағы Ресей Федерациясының аумағында уақытша еңбек қызметін жүзеге асыру үшін Өзбекстан Республикасының азаматтарын ұйымдастырылған қабылдау және тарту туралы келісімді іске асыру шеңберінде Өзбекстан Республикасына Санкт-Петербург мәдени-іскерлік миссиясы кезеңінде «Самарқанд қ. Еңбекші көшіп-қонушыларды барар алдында даярлау және жіберу орталығының» салтанатты түрде ашылуы болып өтті. Орталықтың негізгі мақсаты – РФ-дағы заңсыз көші-қонды қысқарту және Өзбекстан Республикасы азаматтарының еңбек қызметін жүзеге асыруы үшін қолайлы жағдайлар жасау.

Мұндай Орталықтардың негізгі міндеттері мыналар:

шетел азаматтарын жұмысқа қабылдауды жоспарлайтын РФ жұмыс берушілерінің ақпараттық базасын қалыптастыру және бос жұмыс орындарының болуы;

РФ жұмыс берушілері қажет ететін кәсіптер бойынша жұмысқа орналасуға кандидаттарды оқытуды ұйымдастыру;

кандидаттардың біліктілігін бағалау жөніндегі орталықтардың жұмысын ұйымдастыру, тиісті сертификатты берумен оқытуды және кешенді емтихан тапсыруды ұйымдастыру; ерікті медициналық сақтандыру полистерін ресімдеуді және алдын ала медициналық куәландыру жүргізуді ұйымдастыру;

жұмысқа орналасуға кандидаттарды таңдау, жұмыс берушілермен бейне әңгімелесуді өткізу, еңбек немесе азаматтық-құқықтық шарттар жобаларын келісу;

РФ-дегі жұмыс орнына дейін кандидаттардың баруын ұйымдастыру және көші-қон есебіне қоюды ресімдеуде көмек көрсету, рұқсат ету құжаттарын ресімдеу болып табылады.

Санкт-Петербург кәсіпорындарына шетелдік жұмыскерлерді ұйымдастырылған қабылдаудың мынадай артықшылықтарын атап өтуге болады:

жұмыс берушілерге кандидаттар таңдау-

ды қашықтықта жүргізуге мүмкіндік береді;

көшіп-қонушы үшін жұмыс жағдайлары мен жұмыс берушінің талаптары туралы толық ақпаратты алдын ала алу мүмкіндігі;

құқықтық жұмысқа орналасудың және заңды еңбек қатынастарының кепілдігі;

көшіп-қонушы үшін жұмыстан шыққан кезде жаңа жұмыс орнын таңдау мүмкіндігі.⁹

Осылайша, ЕАЭО елдерінде көші-қон процестерін құқықтық реттеудің қарышты дамуына қарамастан, қазіргі уақытта шешуді қажет ететін бірқатар проблемалар әлі бар. Бұл ретте проблематиканы талдау көрсеткендей, ЕАЭО елдері осыған ұқсас проблемаларға тап болуда. Осыған орай оларды шешу тәсілдері ЕАЭО елдерінің әрқайсысының оң тәжірибесі есебімен үйлестірілген болуға тиіс екені дұрыс.

Еңбек көші-қонының құқықтық негіздерін жоғарыда келтірілген салыстырмалы талдау негізінде біз еңбек көші-қон халықаралық-құқықтық және ішкі реттеуді жетілдіру бойынша келесі ұсыныстарды тұжырымдай аламыз.

Еңбек көші-қоны - бір мемлекеттің азаматтарын басқа мемлекеттің аумағына еңбек ету және тұру, оның ішінде еңбек құқықтарын жүзеге асыру мақсатында көшіру үдерісі. Еңбек көші-қоны туралы мұндай түсінік тек этносаралық қатынастардың өзекті мәселелерін анықтауға және анықтауға және олардың адамдардың қозғалысына әсерін ғылыми түрде түсіндіруге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, ең алдымен, оның құрамдас бөліктерін және көші-қон процесінің шекараларын анықтау үшін еңбек көші-қон талдау қажет. Еңбек көші-қоны белгілі бір табыстарды алу және үйге оралу үшін уақытша көшудің бір елден екіншісіне серпінді үдеріс ретінде сипатталады.

Тәжірибені зерттеу барысында еңбек көші-қонының негізгі себептері болып табылады:

1) өз елдеріндегі жұмыссыздық, яғни халықтың өсіп кетуіне немесе мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық дамуының төмен деңгейіне байланысты;

2) басқа елде табыс табуға мәжбүр болған, резиденттегі елде еңбек мигранттарының табыстарының төмен деңгейі;

3) елдер арасындағы экономикалық және мәдени байланыстарды кеңейту мен тереңдетуде айқындалған жаһандану.

Қорытындылай келе, ТМД-дағы көші-қон саясатын жүзеге асыруға бірыңғай көзқарас әзірлеу үшін еңбек мигранттары мен олардың отбасы мүшелерінің құқықтық мәртебесін және еңбек көші-қоны саласындағы бірқатар басқа да құжаттарды реттейтін бірлескен бағдарламаларды қабылдау қажет.

⁹ «Еңбек ресурстары орталығы» Санкт-Петербург мемлекеттік дербес мекемесінің өкілі Ефимованың «Трудовая деятельность иностранных граждан в Санкт-Петербурге» атты баяндамасынан

ӘДЕБИЕТ

1. Поставнин В. Мы практически потеряли контроль за миграционными процессами в России // Қоныс аударушы ұйымдарының форумы – 07.06.2018. - <http://migrant.ru/vyacheslav-postavnin-my-prakticheski-poteryali-kontrol-za-migracionnymi-processami-v-rossii/>
2. Минасян Л. Трудовая миграция - это экономический ресурс, а не проблема // Matritca интернет-ресурсы. - 27.12.2017. - <http://www.matritca.kz/news/50432-trudovaya-migraciya-eto-ekonomicheskiy-resurs-a-ne-problema.html>
3. Нос И. Трудовой рынок ЕАЭС и миграция. // Казахстанская правда. - 13.02.2017 - <https://www.kazpravda.kz/fresh/view/trudovoi-rinok-eaes-i-migratsiya>
4. Алиев С.Б. Актуальные вопросы пенсионного обеспечения трудящихся в государствах-членах Евразийского экономического союза // Құқықтық информатика. 2015. №3. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/aktualnye-voprosy-pensionnogo-obespecheniya-trudyaschihsya-v-gosudarstvah-chlenah-evraziyskogo-ekonomicheskogo-soyuza>

REFERENCES

1. Postavnin V. My prakticheski poteryali kontrol za migracionnymi processami v Rossii // Forum pereselencheskih organizacij – 07.06.2018. - <http://migrant.ru/vyacheslav-postavnin-my-prakticheski-poteryali-kontrol-za-migracionnymi-processami-v-rossii/>
2. Minasyan L. Trudovaya migraciya - eto ekonomicheskij resurs, a ne problema // Internet-resurs Matritca. - 27.12.2017. - <http://www.matritca.kz/news/50432-trudovaya-migraciya-eto-ekonomicheskiy-resurs-a-ne-problema.html>
3. Nos I. Trudovoj rynek EAES i migraciya. // Kazahstanskaya pravda. - 13.02.2017 - <https://www.kazpravda.kz/fresh/view/trudovoi-rinok-eaes-i-migratsiya>
4. Aliev S.B. Aktualnye voprosy pensionnogo obespecheniya trudyashihsya v gosudarstvah-chlenah Evraziyskogo ekonomicheskogo soyuza // Pravovaya informatika. 2015. №3. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/aktualnye-voprosy-pensionnogo-obespecheniya-trudyaschihsya-v-gosudarstvah-chlenah-evraziyskogo-ekonomicheskogo-soyuza>

УДК 343

АДАМДАРДЫ ҚОҒАМНАН УАҚЫТША ОҚШАУЛАУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТЕТІН АРНАУЛЫ МЕКЕМЕЛЕРДЕ ҰСТАУ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫНЫҢ ПРОБЛЕМАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ ЖАЙЫНДА (ЗАҢНАМА МОНИТОРИНГІ)

Ерлан Қадыржанұлы Ахметов

Қазақстан Республикасы Заңнама институты Құқықтық мониторинг орталығының аға ғылыми қызметкері, құқық магистрі,
Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: e.akhmetov@adilet.gov.kz

Олжас Сүйіндікұлы Қарақожаев

Қазақстан Республикасы Заңнама институты Құқықтық мониторинг орталығының аға ғылыми қызметкері, құқық магистрі,
Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: o.karakozhayev@adilet.gov.kz

Түйін сөздер: тергеу изоляторы; уақытша ұстау изоляторы; қабылдау-бөлу орны; күзетте ұстау; камера.

Аннотация. Бұл мақалада сонау 1999 жылы қабылданған «Адамдарды қоғамнан уақытша оқшаулауды қамтамасыз ететін арнаулы мекемелерде, арнаулы үй-жайларда ұстау тәртібі мен шарттары туралы» Қазақстан Республикасының Заңына егжей-тегжейлі талдау (мониторинг) берілген, оның жекелеген ережелерінің қазіргі уақытта біркелкі емес заңдық табиғаты барын атап өту қажет.

Қазақстан Республикасының 2010 жылдан 2020 жылға дейінгі кезеңге арналған